

بسمله در ذبح (قرآن)

یکی از شرایط **ذبح** که در فقه اسلامی به آن اشاره شده است گفتن **بسمله** در موقع ذبح می باشد.

فهرست مندرجات

۱ - اثر بسمله

۲ - خورداری مشرکان از خوردن ذبیحه

۳ - عدم نکر بسمله

۴ - پانویس

۵ - منبع

اثر بسمله

حلیت ذبیحه مشروط به گفتن بسمله در هنگام ذبح آن می باشد که در **آیه ذیل** به آن اشاره شده است:
فکلوا مما نکر اسم الله علیه ان کنتم بایاتیه مؤمنین • وما لکم الا تکلوا مما نکر اسم الله علیه وقد فصل لکم ما حرم علیکم الا ما اضطررتم الیه و ان کثیرا لیضلون باهوائهم بغیر علم ان ربک هو اعلم بالمعدن • و ذروا ظاهر الاثم و باطنه ان الذین یکسبون الاثم سیزون بما کانوا یقترون • و لا تکلوا مما لم ینکر اسم الله علیه و انه لفسق... پس اگر به **آیه** او **ایمن** دارید از آنچه نام خدا بر آن برده شده است بخورید • و شما را چه شده است که از آنچه نام **خدا** بر آن برده شده است نمی خورید با اینکه (خدا) آنچه را بر شما **حرام** کرده جز آنچه بدان ناچار شده اید برای شما به تفصیل بیان نموده است و به راستی بسیاری (از مردم دیگران را) از روی نادانی با هوسهای خود گمراه می کنند آری پروردگار تو به (حال) تجاوزکاران دانانتر است • و گناه آشکار و پنهان را رها کنید زیرا کسانی که مرتکب **گناه** می شوند به زودی در برابر آنچه به دست می آورند کیفر خواهند یافت • و از آنچه نام خدا بر آن برده نشده است بخورید چرا که آن قطعا نافرمانی است و در **خفا شیطانها** به دوستان خود **و سوسه** می کنند تا با شما ستیزه نمایند و اگر اطاعتشان کنید قطعا شما هم مشرکید. (طبق یک احتمال مقصود از نکر اسم الله «بسم الله» است.)

[۱] طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۵۵۱.

[۲] انعام/سوره ۶، آیه ۱۱۸-۱۲۱.

در این آیه از بیان قبلی استنتاج می کند که بنا بر این باید حکمی را که خداوند تشریح فرموده (خوردن از گوشت حیوانی که نام خدا بر آن برده شده) اطاعت کرد، و آنچه را دیگران از روی هوای نفس و بدون علم، اباحت و تجویز می کنند (خوردن از **گشت** حیوان مردار که نام خدا بر آن برده نشده) و بر سر آن به وحی و سوسه شیطان با مؤمنین به مجادله می پردازند باید به دور انداخت.

[۳] طباطبایی، محسن، المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه موسوی همدانی، ج ۷، ص ۴۵۷.

خورداری مشرکان از خوردن ذبیحه

مشرکان از خوردن ذبیحه در صورت ذبح شدن با بسمله (گفتن بسم الله) خورداری می کردند همانطور که در **قرآن** به آن اشاره شده است آنجا که می فرماید:
وما لکم الا تکلوا مما نکر اسم الله علیه وقد فصل لکم ما حرم علیکم الا ما اضطررتم الیه • و شما را چه شده است که از آنچه نام خدا بر آن برده شده است نمی خورید با اینکه (خدا) آنچه را بر شما حرام کرده جز آنچه بدان ناچار شده اید برای شما به تفصیل بیان نموده است و به راستی بسیاری (از مردم دیگران را) از روی نادانی با هوسهای خود گمراه می کنند آری پروردگار تو به (حال) تجاوزکاران دانانتر است

[۴] انعام/سوره ۶، آیه ۱۱۹.

این آیه تفریعی را که اجمالا در آیه قبلی ذکر شده بود بطور تفصیل بیان می کند، و معنایش این است که: خداوند آنچه را که بر شما حرام کرده بیان فرموده، و صورت اضطرار را نیز استثنا کرده است و گوشت حیوانی که در هنگام ذبحش اسم خدا بر آن برده شده جزء آن محرمات نیست، پس خوردن چنین **گوشتی** مانعی نخواهد داشت. بسیاری از مردم هستند که کارشان گمراه ساختن دیگران است و آنان را با هوای نفس خود و بدون داشتن علم از راه به در می برند، لیکن پروردگارت به کسانی که از حدود خدایی تجاوز می کنند دانانتر است. و این متجاوزین همان مشرکین هستند که می گفتند: چه فرق است بین آن گوشتی که با اسم خدا ذبح شده و آن حیوانی که **مردار** شده و خدا آنرا کشته است، یا باید هیچکدام را نخورد، و یا هر دو را خورد...

[۵] طباطبایی، محسن، المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه موسوی همدانی، ج ۷، ص ۴۵۷.

مشرکان در هنگام ذبح حیوانات از گفتن ذکر بسمله خودداری می‌کنند. وقالوا هذه انعم وحرث حجر لا يطعمها الا من نشاء بزعمهم وانعم حرمت ظهورها وانعم لا يذكرون اسم الله عليها افتراء عليه سيجزيهم بما كانوا يفترون. و به زعم خودشان گفتند اینها دامها و کشتزار (های) ممنوع است که جز کسی که ما بخوایم نباید از آن بخورد و دامهایی است که (سوار شدن بر) پشت آنها **حرام** شده است و دامهایی (داشتند) که (هنگام ذبح) نام خدا را بر آن (ها) نمی‌بردند به صرف **افترا** بر (خدا) به زودی (خدا) آنان را به خاطر آنچه افترا می‌بستند جزا می‌دهد.

[\[۱\] انعام/سوره ۶، آیه ۱۳۸.](#)

پانویس

۱. ↑ [طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۵۵۱.](#)
۲. ↑ [انعام/سوره ۶، آیه ۱۱۸-۱۲۱.](#)
۳. ↑ [طباطبایی، محسن، المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه موسوی همدانی، ج ۷، ص ۴۵۷.](#)
۴. ↑ [انعام/سوره ۶، آیه ۱۱۹.](#)
۵. ↑ [طباطبایی، محسن، المیزان فی تفسیر القرآن، ترجمه موسوی همدانی، ج ۷، ص ۴۵۷.](#)
۶. ↑ [انعام/سوره ۶، آیه ۱۳۸.](#)

منبع

[قرآن، مرکز فرهنگ و معارف قرآن، برگرفته از مقاله «بسمله در ذبح».](#)

رده‌های این صفحه: [بسمله](#) | [صید و ذباجه](#) | [موضوعات قرآنی](#)